

Zdravotní poradenství pro homosexuály, bisexuály a další muže, kteří mají sex s muži, v souvislosti s nedávným výskytem opičích neštovic

22. květen 2022

V mnoha zemích, kde se běžně nevyskytuje, v současné době propuká epidemie nemoci zvané opičí neštovice. To může být znepokojující zejména pro lidi, jejichž blízcí nebo komunita byli touto nemocí zasaženi. Některé případy byly zjištěny prostřednictvím klinik sexuálního zdraví v komunitách homosexuálů, bisexuálů a dalších mužů, kteří souloží s muži.

Je důležité si uvědomit, že riziko opičích neštovic se neomezuje pouze na muže, kteří mají sex s muži. Ohrožen je každý, kdo přijde do blízkého kontaktu s nakaženou osobou. Nicméně vzhledem k tomu, že se virus v těchto komunitách objevuje, pomůže seznámení se s opičimi neštovicemi, jejich šířením a ochranou před nimi zajistit, aby bylo postiženo co nejméně lidí a aby se epidemii podařilo zastavit.

Jak používat tento dokument: Tento dokument obsahuje informace o tom, jak se opičí neštovice šíří, co dělat, pokud si myslíte, že máte příznaky onemocnění, a jak chránit sebe i ostatní. Mohou jej využít vedoucí představitelé komunit, vlivné osoby, zdravotničtí pracovníci a lidé účastníci se společenských akcí a večírků, aby informovali a zapojili komunity mužů, kteří souloží s muži.

Informace o této epidemii se rychle mění s tím, jak se dozvídáme více. Nejnovější informace najdete na [who.int](https://www.who.int).

Co je třeba vědět:

- V některých zemích, kde se tento virus obvykle nevyskytuje, propukla epidemie nemoci zvané **opičí neštovice**. Některé z těchto případů se vyskytují v komunitách homosexuálů, bisexuálů a dalších mužů, kteří mají sex s muži. V souvislosti se současnou epidemií mohou být zranitelnější také transgender osoby a osoby s odlišným pohlavím.
- **Mezi příznaky patří:**
  - Vyrážka s puchýři na obličeji, rukou, nohou, očích, ústech a/nebo genitáliích
  - Horečka
  - Zduření lymfatických uzlin
  - Bolesti hlavy
  - Bolesti svalů
  - Nedostatek energie
- Opičimi neštovicemi se můžete nakazit, pokud jste v **těsném fyzickém kontaktu** s někým, u koho se projevují příznaky onemocnění. To zahrnuje doteky a kontakt tváře na tvář.
- Opičí neštovice se mohou šířit těsným kontaktem kůže na kůži při sexu, včetně líbání, dotyků, orálního a penetračního sexu s někým, kdo má příznaky. Vyhybejte se těsnému kontaktu s někým, kdo vykazuje příznaky tohoto onemocnění.

- **Chraňte sebe i ostatní tým, že:**

- se izolujete doma a v případě příznaků se obrátíte na zdravotnického pracovníka.
- se vyhnete kontaktu kůže na kůži nebo kontaktu tváře na tvář, včetně sexuálního kontaktu s kýmkoli, kdo má příznaky.
- budete si pravidelně mýt ruce a čistit předměty a povrchy, kterých jste se dotýkali.
- pokud jste v těsném kontaktu s osobou s příznaky onemocnění, budete nosit roušku.

Stigmatizovat lidi kvůli nemoci není **nikdy** správné. Každý může dostat nebo přenést opičí neštovice bez ohledu na svou sexualitu.

Odpovědi na časté otázky týkající se opičích neštovic:

Co jsou opičí neštovice?

Opičí neštovice jsou onemocnění způsobené virem opičích neštovic. Běžně se vyskytují ve střední a západní Africe a příležitostně se objevují i v jiných zemích. V současné době probíhá epidemie v mnoha zemích, kde se běžně nevyskytují. Nemoc se nazývá opičí neštovice, protože byly poprvé zjištěny u opic.

Jaké jsou příznaky opičích neštovic?

Příznaky opičích neštovic obvykle zahrnují horečku, intenzivní bolesti hlavy, bolesti svalů, bolesti zad, nedostatek energie, zduření lymfatických uzlin a kožní vyrážku nebo léze. Vyrážka obvykle začíná během jednoho až tří dnů od začátku horečky. Léze mohou být ploché nebo mírně vystouplé, vyplněné čirou nebo nažloutlou tekutinou a mohou se pak tvořit krusty, které zaschnou a odpadnou. Počet lézí se u jednotlivce může pohybovat od pár až po několik tisíc. Vyrážka bývá soustředěna na obličeji, dlaních a chodidlech. Může se vyskytovat také v ústech, na genitáliích a očích. Vyrážka při opičích neštovicích může být někdy chybně považována za syfilis nebo herpes.

Příznaky obvykle trvají dva až čtyři týdny a odezní samy bez léčby. U některých jedinců mohou vést ke zdravotním komplikacím a vzácně i k úmrtí. U osob se základní poruchou imunity mohou být příznaky závažnější.

Jak se opičí neštovice šíří?

Lidé s opičími neštovicemi jsou infekční, dokud mají příznaky (obvykle po dobu dvou až čtyř týdnů). Opičími neštovicemi se můžete nakazit při těsném fyzickém kontaktu s někým, kdo vykazuje příznaky. Infekční je zejména vyrážka, tělní tekutiny (např. tekutina, hnis nebo krev z kožních lézí) a strupy. Oblečení, lůžkoviny, ručníky nebo předměty jako např. přístroje a nádoby, které byly kontaminovány virem při kontaktu s nakaženou osobou, mohou také nakazit ostatní.

Vředy, léze nebo rány v ústech mohou být také infekční, což znamená, že se virus může šířit slinami. Většímu riziku nákazy jsou proto vystaveni lidé, kteří jsou v úzkém kontaktu s infekční osobou, včetně zdravotnických pracovníků, členů domácnosti a sexuálních partnerů.

Co mám dělat, když si myslím, že mám opičí neštovice?

Pokud si myslíte, že máte příznaky nebo jste byli v blízkém kontaktu s někým, kdo má opičí neštovice, obraťte se na zdravotnického pracovníka, který vám poradí, provede testy a poskytne lékařskou péči. Pokud je to možné, izolujte se a vyhněte se blízkému kontaktu s ostatními. Učiňte výše uvedená opatření, abyste ochránili své blízké před nákazou.

Mohou se opičí neštovice šířit pohlavním stykem?

Opičí neštovice se mohou šířit při těsném kontaktu kůže na kůži během sexu, včetně líbání, dotyků, orálního a penetračního sexu s osobou, která vykazuje příznaky onemocnění. Vyrážky po opičích neštovicích se někdy vyskytují na genitáliích a v ústech, což pravděpodobně přispívá k přenosu při sexuálním kontaktu. Při kontaktu ústy na kůži může dojít k přenosu, pokud jsou přítomny kožní nebo ústní léze. Vyvarujte se blízkého kontaktu s osobou s příznaky.

V současné době není známo, zda se opičí neštovice mohou šířit spermatem nebo vaginálním sekretem. Osoby, které mají příznaky, by se měly vyhnout sexuálnímu kontaktu s ostatními, a dokud nebudeme vědět více, měly by po uzdravení používat kondomy.

Onemocnění se může šířit i při jiných typech blízkého kontaktu, nejen při sexu.

Jak se mohu chránit před opičími neštovicemi?

Snižte riziko tím, že se vyhnete blízkému kontaktu, včetně sexuálního, s lidmi, u kterých je podezření na opičí neštovice nebo u kterých byly potvrzeny.

Pokud musíte být v těsném kontaktu s osobou, která vykazuje příznaky onemocnění, vyzvěte ji, aby se sama izolovala nebo zakryla kožní léze, pokud je to možné (např. lehkým obvazem nebo oděvem). Pokud jste si fyzicky blízko, měli byste oba nosit lékařskou roušku. Pokud je to možné, vyhněte se kontaktu kůže s kůží a v případě přímého kontaktu s lézemi používejte jednorázové rukavice.

Pravidelně si myjte ruce vodou a mýdlem nebo dezinfekčním prostředkem na bázi alkoholu, zejména po kontaktu s nakaženou osobou, jejím oblečením, ložním prádlem, ručníky a dalšími předměty nebo povrchy, kterých se dotýkala nebo s nimiž mohla přijít do styku, její vyrážkou nebo sekrety z dýchacích cest (např. příbory, nádobí). Oděvy, ručníky, prostěradla a nádobí umyjte teplou vodou se saponátem. Při manipulaci s oděvy nebo lůžkovinami noste roušku. Všechny kontaminované povrchy vyčistěte a dezinfikujte a kontaminovaný odpad (např. obvazy) vhodně zlikvidujte.

Některé případy této epidemie byly zjištěny v komunitách mužů, kteří mají sex s muži. Proč tomu tak je?

Opičí neštovice se přenáší z člověka na člověka blízkým kontaktem. Riziko opičích neštovic není omezeno na muže, kteří souloží s muži. Každý, kdo je v úzkém kontaktu s infekční osobou, je ohrožen. Jedním z důvodů, proč v současné době slyšíme v rámci této epidemie z klinik sexuálního zdraví zprávy o případech opičích neštovic v komunitách mužů, kteří souloží s muži, může být pozitivnímu přístupu ke zdraví v této demografické skupině. Vyrážky po opičích neštovicích se mohou podobat některým pohlavně přenosným chorobám, včetně herpesu a syfilidy, což může vysvětlovat, proč jsou tyto případy zachyceny na klinikách sexuálního zdraví. Je pravděpodobné, že jakmile se dozvíme více, budeme moci identifikovat také případy v širší komunitě.

Kde se mohu dozvědět více o opičích neštovicích?

Odpovědi na některé nejčastější otázky týkající se opičích neštovic naleznete [zde](#) nebo si přečtěte [informační leták](#) WHO o této nemoci. Zkontrolujte místní oficiální zdroje, abyste zjistili, jaká je situace ve vašem okolí.

Pokud máte sex s více partnery, pravidelně absolvujte vyšetření na pohlavně přenosné infekce a užívejte PrEP, pokud je k dispozici. Pravidelné a rychlé vyhledávání lékařské pomoci, pokud se u vás objeví příznaky, vám pomůže v případě potřeby podstoupit léčbu a zabráni tomu, abyste nakazili někoho dalšího.

Nezapomeňte, že kondomy sice nezabrání opičím neštovicím, ale mohou zabránit jiným pohlavně přenosným infekcím.